

Załącznik nr 1
do Uchwały Rady Miasta Łęczyny
nr / / 2008
z dnia 28.02.2008r.

SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W MIEŚCIE ŁĘCZYNIE

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt.1, 13 ustawy, z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2004 roku Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

Łęczyny 2008

Spis treści

Wprowadzenie	3
I. Uzasadnienie programu	5
II. Oparcie programu w aktach prawnych.....	7
III. Analiza S.W.O.T	10
IV. Misja programu	13
V. Cele programu	14
VI. Beneficjenci	17
VII. Kierunki i priorytety działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	19
IVIII. Finansowanie	30
IX. Przewidywane efekty	31
X. Przewidywane bariery	35
XI. Monitoring i ewaluacja programu	37
Podsumowanie.....	39
Materiały pomocnicze	40

WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego, która jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Jednakże rodzina to nie tylko i wyłącznie środowisko wychowawcze, to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, najbliższa mu grupa, która może, a właściwie powinna wzbogacać jego życie, zaspokajając podstawowe potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać poczucie bezpieczeństwa, zadowolenie i psychiczne oparcie.

Rodzina poprzez różnorodne oddziaływania opiekuńcze i wychowawcze, przyczynia się do fizycznego, psychicznego i społecznego rozwoju dziecka. Dzięki tym oddziaływaniom przygotowuje je do samodzielnego życia w społeczeństwie. Równocześnie rodzina przekazuje dziecku wartości, normy, wzory zachowań i obyczaje kulturowe społeczeństwa, do którego przynależy.

W obecnych czasach problem różnorodnych zagrożeń z jakimi spotyka się rodzina jest zagadnieniem bardzo niepokojącym. Zaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych staje się często niemożliwe do zrealizowania. Bezrobocie, wzrost kosztów utrzymania sprawia, iż coraz więcej rodzin boryka się z trudnościami finansowymi. Załamania, depresje rodziców i opiekunów związane z brakiem pracy i środków na utrzymanie, mają bardzo negatywny wpływ na dzieci, powodują tym samym osłabienie więzi rodzinnych oraz ich dysfunkcje. Fala różnorodnych zjawisk patologicznych w tym właśnie wzrost bezrobocia, ubóstwo, alkoholizm, narkomania, choroby i niepełnosprawność przyczyniają się do powstawania wielu sytuacji konfliktowych, których negatywne skutki najbardziej dotyczą dzieci.

W celu skutecznego przeciwdziałania pojawianiu się kryzysów i narastaniu problemów w rodzinach niezbędne jest utworzenie profesjonalnego, sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego i wsparcia rodzin. Stworzenie możliwości pomocy rodzinie w rozwiązywaniu bieżących problemów rodzinnych pojawiających się na poszczególnych etapach życia rodzinnego może zapobiec narastaniu i pogłębianiu się dysfunkcji i wykluczeniu społecznemu rodziny. Trudna sytuacja społeczno – ekonomiczna, że ustawodawca nakłada na samorządy terytorialne obowiązek wypracowania nowego interdyscyplinarnego i efektywnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Stworzony Program – System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Mieście Łędziny zwany dalej „Programem” zgodny jest z: Miejską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013. Strategia ta zakłada *„stworzenie przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień, sprawnie funkcjonującego systemu umożliwiającego osobom, rodzinom i społeczności lokalnej przewyższanie trudnych i kryzysowych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać oraz opracowanie i wdrażanie programu, który pozwoli na skuteczne przeciwdziałanie i redukcję już występujących problemów społecznych takich jak: ubóstwo, uzależnienia, zjawisko przemocy w rodzinie, sieroctwo, niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne itp.”*

Program zgodny jest też z celami i założeniami Europejskiej Strategii Zatrudnienia na lata 2004 - 2010, Europejskiej Strategii Integracji Społecznej, Strategii Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013, Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski i Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020.

Przedstawiony Program zawiera między innymi szczegółowo określoną misję, zadania cele strategiczne, kierunki działań, przewidywane bariery, finansowanie, planowane efekty oraz możliwość dokonywania monitoringu i ewaluacji.

Adresatami zapisanych w Programie działań są dzieci, rodziny, czy społeczność lokalna słabsze ekonomicznie i zagrożone wykluczeniem społecznym. Należy jednak pamiętać, że te działania nie obejmą wszystkich osób. Działania określone w Programie kierowane są do odbiorców, którzy znaleźli się w kryzysowej sytuacji życiowej i nie są w stanie samodzielnie dalej funkcjonować, ale wyrażają chęć współpracy w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Znajdą się pewnie i tacy mieszkańcy, którzy z pewnych względów nie będą chcieli lub nie będą mogli skorzystać z oferowanej pomocy i propozycji rozwiązań.

W Programie uwzględniono działania nowatorskie, profilaktyczne, osłonowe, aktywizujące, zapobiegające powstawaniu sytuacji, w których znajdują się osoby, rodziny, społeczności lokalne zagrożone ryzykiem wykluczenia społecznego.

Podstawowym zamierzeniem programu jest stworzenie na terenie miasta Łęczyny koalicji instytucji, organizacji i osób, które w ramach swoich kompetencji muszą i chcą podejmować i realizować nowe inicjatywy służące rozwiązywaniu wielu problemów społecznych.

W złożonych warunkach współczesnego życia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach nie może sprostać wszystkim zadaniom i nie może wziąć na siebie pełnej odpowiedzialności za pomoc dzieciom i rodzinom, funkcjonującym w społeczności lokalnej zagrożonymi czy wykluczonymi społecznie. Stąd też jawi się konieczność opracowania niniejszego programu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Łęczyny poprzez tworzenie i wdrażanie programów osłonowych, w tym w/w programu zgodnie z art. 17 ust.1 pkt. 13 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, z 2004 roku poz. 593 z późn. zm.).

Podsumowując, niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców miasta – dzieci, rodzin, funkcjonujących w społeczności lokalnej, który przeciwdziała różnym problemom oraz rozwiązuje te już istniejące.

I. UZASADNIENIE PROGRAMU

Rodzina stanowi podstawową komórkę, na której opiera się całe społeczeństwo. Ta fundamentalnie ważna instytucja życia społecznego jest objęta opieką prawa i w ramach przewidzianych prawem ma zagwarantowaną pomoc władz publicznych.

Zarówno w przepisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i w przepisach ONZ - towskiej Konwencji o Prawach Dziecka ratyfikowanej przez Polskę w 1991 roku zasada udzielania pomocy rodzinie przez władze publiczne znajduje bezpośrednie oparcie. I tak w art. 71 ust. 1 Konstytucji RP czytamy: „państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.”

Ta konstytucyjna zasada znajduje potwierdzenie w tekście powoływanej wyżej konwencji. W preambule do tej konwencji, czytamy:

„(...) rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie”.

Ochrona rodziny wynika także z zapisów wielu innych aktów prawnych, w tym ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), która między innymi w art. 3 stanowi:

”1. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

2. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust.1. [pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą między innymi na celu umożliwienie osobom i rodzinom, przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości] przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

Art. 17 ust. 1 pkt. 1 niniejszej ustawy nakłada na gminę obowiązek:

„ opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” .

Miasto Łędziny w roku 2006 opracowało w/w strategię, która jest jednym z najważniejszych dokumentów określających zadania, które powinny być realizowane przez samorząd naszego miasta i obejmuje lata 2006 – 2013.

Powoływana wyżej ustawa o pomocy społecznej nakłada też na gminę obowiązek „tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”.

Niniejszy Program obejmuje obszar miasta Łędziny. W realizacji Programu uczestniczyć będą mieszkańcy, instytucje i organizacje z terenu miasta Łędziny. Skuteczność zadań zawartych w Programie zależeć będzie między innymi od ścisłej współpracy instytucji, organizacji, społeczności lokalnej, sytuacji w mieście oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Ciągle niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz dzieci i rodzin, wymagających wsparcia oraz do pozyskiwania środków na realizację powyższych działań, często z zewnątrz.

Ideą, która przyświecać będzie niniejszemu Programowi jest stworzenie rozwiązań

umożliwiających działania osłonowe, zapobiegające izolacji, sytuacjom kryzysowym, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu dzieci i rodzinom w obszarach, w których jest to konieczne. Świadomość i rozumienie istniejących w mieście Łęczyny problemów przedstawionych na podstawie diagnozy w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2013 z jakimi borykają się rodziny, w tym dzieci, stanowi podstawę do konstruowania nowatorskich i niekonwencjonalnych rozwiązań dających szansę na podniesienie efektywności oddziaływań, a co za tym idzie, pozyskiwanie środków poza budżetem samorządu lokalnego.

Przyjęty Program realizowany będzie w ramach opracowanych kierunków działań, które podczas realizacji będą na bieżąco wyłaniać: beneficjentów, szczegółowe zadania, podział odpowiedzialności za ich wykonanie oraz sposób finansowania zadań.

Narastanie problemów społecznych, które dotyczą dzieci i rodziny powoduje, że działania zgodne z wytyczonymi kierunkami powinny zostać podjęte jak najszybciej. Niektóre z tych działań będą jednak miały charakter długofalowy a ich realizacja rozciągnie się na lata kolejne. Ponadto w toku realizacji Programu zadania i związane z nimi działania będą zmieniać się w miarę potrzeb, w zależności od aktualnej sytuacji społecznej, warunków życia dzieci i ich rodzin. Wymagać to będzie ciągłego monitoringu i ewaluacji oraz określenia, już w toku realizacji, kierunków działań i szczegółowych zadań dla wszystkich podmiotów realizujących niniejszy Program.

II. OPARCIE PROGRAMU W AKTACH PRAWNYCH

Działania zawarte w niniejszym Programie wpisują się w następujące akty o charakterze ogólnopolskim i regionalnym:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej, Warszawa 2004;
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Warszawa 2004;
- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013, Warszawa 2005;
- Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012;
- Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci na lata 2004-2012;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Warszawa 2006;
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przemocy Wśród Dzieci i Młodzieży. Warszawa 2006;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020;
- Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013; Łędziny 2006;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok; Łędziny 2008;
- Program Przeciwdziałania Narkomani na 2008 rok; Łędziny 2008;

Obecnie na szczeblu krajowym trwają prace nad opracowaniem Narodowego Programu Wspierania Rodzin, w którym znaleźć się mają rozwiązania, promujące rodzinę.

Na poziomie przepisów wykonawczych niniejszy Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- *ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm), która reguluje zasady i procedury działania poszczególnych organów władz samorządowych;*
- *ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), która jest podstawowym aktem normującym złożoną problematykę pomocy społecznej;*
- *ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2006r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.), regulującą nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej;*
- *ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2004r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.), która określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, które są realizowane przez instytucje rynku pracy w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej;*
- *ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.), która stanowi, że do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych*

od alkoholu;

- *ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.), która określa: zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia poszczególnych instytucji z zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, przetwarzania i posiadania...;*
- *ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493), która ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;*
- *ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.), która reguluje między innymi. ochronę zdrowia psychicznego i rozwiązywania problemów dotyczących zdrowia psychicznego;*
- *ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.), która ma na celu realizację zasady równości szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie oraz tworzenie polityki zatrudnienia tych osób i rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;*
- *ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.), która wprowadza kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce; ustawa reguluje obszary dotyczące prowadzenia działalności pożytku publicznego, wolontariatu i uzyskania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencji z tym związanych;*
- *ustawę z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.), która między innymi zapewnia: realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowywania i opieki odpowiednio do wieku i rozwoju (w tym osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie), wspomagania przez szkołę wychowawczej roli rodziny, możliwość korzystania z pomocy psychologiczno - pedagogicznej i specjalistycznych form pomocy dydaktycznej itp.;*
- *ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.), która między innymi: zapewnia ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego a także ochronę zdrowia i życia ludzi oraz mienia przez bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;*
- *ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 31 poz. 266 z późn. zm.), która reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy;*
- *ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. z 2003r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.), która określa zasady zatrudnienia socjalnego: osób bezdomnych, realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, chorych psychicznie, bezrobotnych, którzy pozostają bez pracy przez okres co najmniej 24 miesięcy, zwalnianych z zakładów karnych, którzy mają trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźcom, którzy realizują indywidualny program integracji, podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem*

zaspokoić swych podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym;

- *ustawę z dnia 26 października 1882 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.), która ma na celu przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzanie warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego oraz w dążeniu do umacniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa;*
- *ustawę z dnia 12 czerwca 2003 roku – kodeks rodziny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. z dnia 2003r. Nr 130 , poz. 1188 z późn. zm.), który reguluje wszelkie sprawy związane z wypełnieniem funkcji rodziny i sprawowaniem opieki nad małoletnimi dziećmi;*
- *ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), która określa zasady odpowiedzialności karnej, formy popełnionych przestępstw a także przewidziane kary;*
- *ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)*
- *inne akty prawne obowiązujące w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną oraz pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych.*

III. ANALIZA SWOT

Opracowanie niniejszej analizy SWOT służy zidentyfikowaniu potrzeb rodziny, poznaniu jej zasobów, a także możliwości jakie w tym kierunku stwarza otoczenie zewnętrzne – miasto Łędziny. Stanowi ono kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić wiedzę na temat planowanego przedsięwzięcia, jego mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala ona na wyznaczenie priorytetów i dostarcza drogowskazów do kierunków działania. Reasumując analiza SWOT pomoże skupić się na aktywnościach w obszarach, w których są mocne i słabe strony, i w których leżą największe szanse i okazje.

W związku z tym, iż niniejszy Program dotyczy problematyki rodzinnej, pokazuje możliwości jej pomocy i wsparcia w analizie tej zdefiniowano w głównej mierze czynniki wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zakorzeniona wartość rodziny, • kultywowanie zwyczajów i obyczajów regionalnych, • bogate dziedzictwo kulturowe, • korzystne położenie geograficzne, • wzrost świadomości społecznej dotyczącej przestępczego charakteru zjawiska przemocy domowej (Niebieska Linia), • stosunkowo bogata oferta służby zdrowia, • niska stopa bezrobocia, • korzystne warunki dla nowo osiedlających się mieszkańców (dogodne warunki dla migracji mieszkańców z dużych ościennych miast), • elastyczność i umiejętność przystosowania się służb społecznych do nowych zadań zmieniającego się systemu prawnego, • umiejętność pracy z nowymi grupami beneficjentów, • wykwalifikowana kadra pracowników działających na polu pomocy społecznej, • dążenie do integracji instytucji i organizacji na poziomie lokalnym, • sieć instytucji pomocowych w mieście Łędziny i w powiecie bieruńsko-łędzimskim, • przyjęcie przez administrację samorządową europejskich standardów obsługi klientów w urzędach administracji publicznej („Przejrzysta Gmina”), • zaangażowanie młodzieży w działalność organizacji pozarządowych, • inwestowanie rodziców w wykształcenie i rozwój dzieci, • wzrost aspiracji edukacyjnych, • pogłębienie znajomości języków obcych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań komunalnych i socjalnych, • ograniczone możliwości nabywania nowych mieszkań przez młode rodziny, wysoki koszt mieszkań i czynszów, zastój w budownictwie mieszkaniowym na terenie gminy, • trudności w godzeniu ról rodzicielskich i zawodowych, • brak infrastruktury społecznej niezbędnej do łączenia aktywności zawodowej kobiet z obowiązkami rodzinnymi (żłobki, świetlice), • dezintegracja rodziny, • dziedziczenie niskiego statusu społecznego, • brak właściwego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, • brak prozdrowotnego stylu życia, • malejące poczucie bezpieczeństwa w rodzinie, • konsumpcyjny styl życia, • niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość inwestycji w mieście, • brak sprawnego systemu gromadzenia informacji, ich udostępniania i upowszechniania, • rozwój postaw roszczeniowych beneficjentów; • niedostateczny system opieki dla ludzi starszych; niewystarczające wywiązywanie się rodzin ze swych zadań opiekuńczych i wychowawczych, • ograniczona dostępność do specjalistycznych usług zdrowotnych, • niewystarczająca profilaktyka w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych, • brak mobilności zawodowej mieszkańców, • bariery tkwiące w mentalności mieszkańców, • mała aktywność służb prewencyjnych i porządkowych, w tym niedostateczna ilość

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość nauki w mieście i bliskiej okolicy, • obowiązek przygotowania przedszkolnego 6 – latków. 	<ul style="list-style-type: none"> • pracowników i sprzętu technicznego, • słaba wiedza i samoświadomość społeczności lokalnej na temat problemów społecznych dotycząca osób wykluczonych społecznie, a co za tym idzie, wszelkiego rodzaju negatywne reakcje środowiska społecznego (stereotypy myślowe, uprzedzenia, homofobie), • brak koordynacji działań organizacji pozarządowych, • niespójność poziomu i kierunków kwalifikacji zawodowych mieszkańców miasta z potrzebami lokalnego rynku pracy, • niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego, • niedostateczne wypełnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej przez rodziców, • zjawisko żebractwa dzieci i młodzieży, • nierealizowanie obowiązku szkolnego, • prostytucja dzieci i młodzieży, • wzrost przestępczości wśród dzieci i młodzieży, • obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, narkotykowej i seksualnej, • narastający problem uzależnień i demoralizacji wśród dzieci i młodzieży, • brak profilowanego szkolnictwa i kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb pracodawców i rynku pracy, • brak placów zabaw dla dzieci i ogólnodostępnych boisk, • brak dostatecznej oferty kulturowo – rozrywkowej dla dzieci i młodzieży.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • miasto posiada potencjał organizacji społecznych działających w imieniu i na rzecz rodzin, • przyjęcie rozwiązań legislacyjnych korzystnych dla rodziny, • rozwój rodzinnych form pomocy dziecku, • kampanie społeczne na rzecz zastępczego rodzicielstwa, adopcji i rodzinnych form opieki nad dzieckiem, • rozwój sieci poradnictwa rodzinnego, • rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, • stosunkowo łatwy dostęp do szkół kształcących na poziomie ponadgimnazjalnym, • rozwój współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego, • akceptacja i wspieranie działań w zakresie realizacji polityki społecznej przez władze samorządowe, • możliwość podnoszenia kwalifikacji pracowników służb społecznych, • możliwość wykorzystywania nowych narzędzi w pracy z klientem pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt mieszkań, • bezrobocie, w tym długotrwałe, powodujące wzrost dysfunkcji, w niektórych rodzinach, • utrzymująca się duża ilość beneficjentów pomocy społecznej, w szczególności osób długotrwałe bezrobotnych, • niewystarczające wsparcie finansowe ze strony państwa, • niewystarczająca współpraca państwa, samorządu i społeczności lokalnych w przezwyciężaniu kryzysu rodziny, • lansowanie w mediach nietrwałego modelu związku, • rosnąca migracja zarobkowa poza granice województwa i kraju, • wzrost ilości zagrożeń społecznych, • izolacja i marginalizacja osób wykluczonych społecznie, • wzrost zagrożenia chorobami społecznymi a zwłaszcza gruźlicą, chorobami nowotworowymi i uzależnieniami, • rosnące zagrożenia bezdomnością ubogiej części

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej i z innych źródeł finansowania; • rosnąca świadomość społeczna przejawiająca się w artykułowaniu potrzeb, • wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, • sprzyjające warunki do konstituowania się organizacji pozarządowych, • możliwość finansowania organizacji działających na polu pomocy społecznej, • rosnąca liczba podmiotów gospodarczych, • możliwość podniesienia jakości usług w sektorze usług publicznych i sektorze usług prywatnych, w tym obszarze pomocy społecznej, • możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych mieszkańców miasta w oparciu o ofertę Powiatowego Urzędu Pracy, • podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego, • możliwość wykorzystania korzystnego położenia miasta pod względem inwestycyjnym, • stosunkowo niskie ceny gruntów pod zabudowę mieszkaniową oraz produkcyjno-usługową w mieście, • możliwość organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i społecznie użytecznych, staży absolwenckich, wzrastająca ilość miejsc pracy w mieście i okolicy, • powołanie schroniska dla bezdomnych, • rozwój szkolnictwa wyższego, • możliwość podejmowania pracy zarobkowej w czasie trwania studiów, staże, wolontariat, • rozwój rynku usług edukacyjnych języków obcych, • wzrost liczby dzieci i młodzieży posiadających w domu komputer, • wzrost dostępu do nowoczesnych środków komunikowania (internet), • realizacja programów dożywiania dzieci i młodzieży, • wzrost świadomości społecznej wagi edukacji, • stypendia dla dzieci i młodzieży znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, • możliwość kształcenia młodzieży za granicą (dostęp do stypendiów), • możliwość odbycia stażu, w tym w Unii Europejskiej. 	<p>społeczności lokalnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogłębiający się kryzys rodziny, • brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, • zagrożenie procesami narkomanii, alkoholizmu, prostytucji i żebractwa oraz przejawami agresji i przemocy, • rosnąca niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców, <ul style="list-style-type: none"> • dziedziczenie biedy, • aktualny brak dostatecznej infrastruktury pomocowej (CIS, KIS), • niedobór placówek związanych ze spędzaniem czasu wolnego, niedobór odpowiednich urządzeń sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, • brak żłobka, • warunki mieszkaniowe niedostosowane do potrzeb rodziny, • brak możliwości zakupu własnego mieszkania, • brak możliwości szybkiego usamodzielnienia się, • wychowywanie do konsumpcyjnego stylu życia dzieci i młodzieży, • nierówny dostęp do edukacji, • zwiększająca się dostępność do środków psychoaktywnych.

Powyższa analiza stanowi integralną część Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013

IV. MISJA PROGRAMU

Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców Łędzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i rodzin

Misją niniejszego Programu jest stworzenie, przy wykorzystywaniu własnych środków, możliwości i uprawnień, sprawnie funkcjonującego systemu umożliwiającego dzieciom, rodzinom i społeczności lokalnej przewyższanie trudnych i kryzysowych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać oraz skuteczne przeciwdziałanie i redukcja już występujących problemów społecznych jak np.: demoralizacja i wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, zjawisko przemocy w rodzinie, sieroctwo, niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne itp.

Inaczej mówiąc Misją jest opracowanie i wdrożenie systemu interdyscyplinarnych działań, dzięki którym możliwa będzie: minimalizacja niesprzyjających życiu dzieci i rodzin – mieszkańców Łędzin, problemów i stworzenie możliwości rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Proces misji sprowadzać się będzie do odpowiedzi na kilka fundamentalnych pytań:

- kto będzie naszym beneficjentem?
- jakie artykułuje potrzeby?
- jakie posiada ograniczenia, zasoby i pomysły na wyjście z trudnej, często kryzysowej sytuacji?
- czy miasto i funkcjonujące w nim instytucje i organizacje są zdolne (mają ograniczenia, posiadają zasoby, pomysły na rozwiązanie) zaspokoić te potrzeby?
- jakie rozwiązania będące odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne możemy zaoferować?
- czy oferując określone w programie kierunki działań i idące za tym rozwiązania będziemy zdolni osiągnąć stan zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej?

V. CELE PROGRAMU

Realizacja misji Programu służy osiągnięciu celu strategicznego wspólnego dla wszystkich celów szczegółowych. Poniżej przedstawione cele zakładają osiągnięcie pożądanego stanu do roku 2013, a w efekcie, doprowadzanie do urzeczywistnienia wizji programu z zakresu rozwiązywania problemów społecznych dotyczących dzieci i rodziny.

CEL STRATEGICZNY - budowanie zintegrowanego i spójnego społecznie systemu działań mającego na celu poprawę życia dzieci i rodzin - mieszkańców miasta Łędziny przy zapewnieniu ich czynnego i demokratycznego współuczestnictwa.

By osiągnąć cel strategiczny muszą być wytyczone cele szczegółowe, które zakładają osiągnięcie pożądanego stanu i prowadzą do osiągnięcia wyznaczonego celu strategicznego.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie polityki prorodzinnej, w tym wartości rodzinnych;
- rozwój profilaktyki i poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego oraz rozwój bazy lokalowej i kadrowej dla tego poradnictwa;
- rozwój zastępczych form opieki nad dzieckiem;
- zabezpieczenie i rozwój pomocy osobom i rodzinom w nagłych sytuacjach kryzysowych;
- rozwijanie środowiskowych form pomocy dziecku i rodzinie;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;
- budowanie sprawnego systemu opieki i oddziaływania wychowawczego dzieciom i rodzinom,
- poszukiwanie alternatywnych rozwiązań w zakresie pomocy dziecku i rodzinie;
- rozpoznanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka i rodziny (podejście interdyscyplinarne);
- wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego;
- doskonalenie zawodowe kadr podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie;
- wspieranie działań na rzecz integracji dzieci i rodzin;
- aktywizacja i mobilizacja partnerów społecznych;
- tworzenie klimatu przyjaznych dla dziecka i rodziny instytucji.

Sformułowany powyżej cel strategiczny i cele szczegółowe odnoszą się do poszczególnych obszarów działania i konkretyzują ich wizje. Do wygenerowania tych celów wykorzystano dane, które zawarte zostały w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2013, i które są istotne dla funkcjonowania polityki społecznej instytucji, dotychczasowe doświadczenia służb społecznych oraz analizę SWOT dla miasta Łędziny, która określa silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia stanowiące wyznaczniki funkcjonowania miasta.

Cele programu zostaną osiągnięte poprzez:

- dokładne rozeznanie i ciągłe monitorowane problemów społecznych występujących

u dzieci i rodzin na terenie miasta Łędziny;

- usystematyzowanie wiedzy na temat tych problemów społecznych;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin;
- poszukiwanie nowych alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną;
- zapobieganie i przeciwdziałanie różnym formom niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz dysfunkcjonalności rodziny;
- koordynacja wszelkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych zajmujących się na terenie gminy pomocą dziecku i rodzinie;
- upowszechnienie działalności profilaktycznej i promocji zdrowia;
- aktywizowanie rodzin, w tym dzieci i młodzieży do działań na rzecz własnego rozwoju;
- opracowanie kompleksowej informacji o możliwościach skorzystania z różnych form i metod pomocy, opieki i wsparcia dla dziecka i rodziny;
- podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki;
- tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie;
- organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze;
- zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży;
- tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku;
- usprawnienie dzieci, rodzin pod względem fizycznym, psychicznym, społecznym i zawodowym;
- kształtowanie wobec tych beneficjentów odpowiednich postaw najbliższego środowiska społecznego;
- zabezpieczenie społeczne;
- dostarczanie informacji, poszerzanie wiedzy;
- zmniejszenie poczucia izolacji społecznej;
- budowanie sieci wsparcia społecznego w oparciu o potrzeby i sugestie płynące od samych beneficjentów;
- budowanie wiarygodności i pozytywnego obrazu instytucji pomocowych w oczach klientów i w oczach społeczności lokalnej dzięki zwiększeniu poczucia znaczenia społecznego problemu i podjętych przez nie działań;
- pokonywanie wzajemnych uprzedzeń dotyczących możliwości współpracy pomiędzy instytucjami;
- rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie, tworzenie warunków powrotu dziecka do rodziny i środowiska (reintegracja rodziny);
- rozwijanie umiejętności rodzicielskich
- przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin;
- przełamywanie stereotypów i niewiedzy;
- wzrost poczucia dobrze wykonywanej pracy dzięki zdobyciu nowych umiejętności przez pracowników instytucji służb społecznych;
- zwrócenie uwagi na innowacyjność podejmowanych działań;
- pozyskiwanie nowych źródeł finansowania działań realizujących zadania programu;
- aktywne uczestnictwo mediów;
- wdrożenie działań, projektów i ich ewaluację;
- poprawę infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej; poszerzenie oferty pomocowej;
- doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej i innych podmiotów w zakresie pomocy

dziecku i rodzinie;

- utworzenie sieci wsparcia społecznego organizacji pozarządowych i instytucji.

Powyższe cele programu realizowane będą na **dwóch poziomach**: profilaktyki i wczesnej instytucjonalnej pomocy i interwencji dziecka i rodzinie.

Cele: strategiczny i szczegółowe będą również realizowane zgodnie z zapisami zawartymi w niniejszym programie.

Podstawowym zadaniem Programu będzie **budowanie interdyscyplinarnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz wypracowanie trwałych efektów w postaci nowych kompetencji odbiorców opracowanego i wdrażanego programu.**

Wytyczne wyżej cele stanowią podstawę do stworzenia własnych i specyficznych dla środowiska lokalnego rozwiązań, jakie są konieczne przy stworzeniu lokalnej polityki społecznej, rozwiązywaniu problemów społecznych i wspieraniu integracji społecznej.

VI. BENEFICJENCI

Odbiorcami programu będą dzieci i rodziny, czy określone grupy lokalne (skupiające dzieci, czy rodziny) zagrożone wykluczeniem społecznym, zamieszkałe i przebywające na terenie miasta Łędziny.

Pogram obejmować będzie następujących odbiorców:

BENEFICJENCI BEZPOŚREDNI

- dzieci i młodzież, w tym:
 - ze specjalnymi potrzebami wychowawczymi, edukacyjnymi, komunikacyjnymi i społecznymi;
 - zagrożone wykluczeniem społecznym i demoralizacją społeczną;
 - usamodzielniający się wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych;
 - rodziny, w tym:
 - rodziny dysfunkcyjne, w których występuje problem np.: ubóstwa, sieroctwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień, przemocy w rodzinie, ofiar handlu ludźmi, wykluczenia społecznego i demoralizacji społecznej, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, braku umiejętności przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności integracji osób, czy rodzin, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, w wyniku zdarzenia losowego, wystąpienia klęski żywiołowej lub ekologicznej oraz wystąpienia sytuacji kryzysowej;
 - jednopokoleniowe, dwupokoleniowe, wielopokoleniowe;
 - wielodzietne, niepełne, rekonstruowane;
 - rodziny biologiczne, zastępcze i adopcyjne;
 - grupy lokalne skupiające dzieci lub rodziny;
- a także ich:**
- rodziny dalsze (rodzeństwo, rodzice, dziadkowie),
 - opiekunowie,
 - sąsiedzi, znajomi i przyjaciele tych osób.

BENEFICJENCI POŚREDNI

- mieszkańcy miasta Łędziny,
- instytucje, organizacje i inne podmioty działające na terenie miasta Łędziny, których celem między innymi jest pomoc dziecku i rodzinie,
- media.

Program jest odpowiedzią na zapotrzebowanie artykułowane przez mieszkańców miasta Łędziny, pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach, oraz wynikiem sugestii współpracujących z Ośrodkiem instytucji i organizacji działających na terenie miasta Łędziny.

VII. KIERUNKI I PRIORYTETY DZIAŁAŃ SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

Przedstawione poniżej priorytety wpisują się w wytyczony przez Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013 *ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka* **kierunek III Interdyscyplinarny System Pomocy Dziecku i Rodzinie.**

Priorytety zawarte w III kierunku zgodne są również z pozostałymi kierunkami zawartymi w/w strategii:

- Kierunek I. Rozwój infrastruktury pomocy społecznej oraz podwyższanie i zwiększanie dostępności usług społecznych i ich koordynacja;
- Kierunek II. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego. Dążenie do osiągnięcia pełnej integracji społecznej;
- Kierunek IV. System pomocy osobom starszym, długotrwale i ciężko chorym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania i ich rodzinom;
- Kierunek V. Minimalizowanie problemu ubóstwa w tym, zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkaniowych najsłabszych społecznie grup mieszkańców;
- Kierunek VI. Partnerstwo publiczno – społeczne. Animacja społeczności lokalnej na rzecz poprawy bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.

Jak wspomniano już wyżej niniejszy Program jest integralną częścią strategii i wpisuje się w **Kierunek III. Interdyscyplinarny System Pomocy Dziecku i Rodzinie.** W ramach tego kierunku zakłada się osiągnięcie następujących priorytetów.

PIORYTET I WZMOCNIENIE POLITYKI PRORODZINNEJ - POLEPSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA RODZIN (organizacja systemu poradnictwa i wsparcia informacyjnego, rozwijanie i wzmocnienie umiejętności rodzicielskich oraz wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego).

Jedną z najbardziej pożądaných i trwałych wartości w społeczeństwie jest rodzina. Rodzina jest podstawowym miejscem wychowania i socjalizacji, a zatem konieczne jest podejmowanie zdecydowanych i zintegrowanych działań na rzecz utrwalania wartości rodziny. Polityka prorodzinna staje się istotnym elementem tworzonego modelu polityki społeczno-gospodarczej państwa. To właśnie rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe jej funkcjonowanie w środowisku.

Na jakość życia składają się dwa komponenty:

- warunki obiektywne (warunki ekonomiczne, warunki mieszkaniowe, zdrowie, środowisko naturalne i społeczne, czas wolny, bezpieczeństwo itp.);
- subiektywne samopoczucie, samoocena ogólnych i specyficznych warunków życia ujmowana w kategoriach zadowolenia, szczęścia, nadziei, lęku, samotności itp.

Współczesna rodzina zmagana się z wieloma problemami, do których zaliczyć można trudności w godzeniu ról zawodowych i rodzicielskich. W ramach pomocy nakierowanej na rodzinę planować należy rozwój form wspomagających rodzinę w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych polegających na możliwości wypełniania opieki nad dziećmi. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów z dziećmi i młodzieżą pojawiających się na różnych etapach życia dziecka w szczególności związanych z trudnościami okresu dojrzewania, dorastania i wyboru drogi życiowej

Dbłość o rozwój dziecka i rodziny winna przejawiać się także w zwiększeniu dostępu do świadczeń zdrowotnych, w tym specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Działania realizowane w tym kierunku winny uwzględniać nie tylko promocję i profilaktykę zdrowia (badania przesiewowe, profilaktyczne), ale i diagnostykę oraz leczenie chorób najczęściej występujących na terenie miasta, a także chorób społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem gruźlicy.

Kompleksowa natomiast opieka nad dzieckiem powinna obejmować dzieci niepełnosprawne, między innymi poprzez działania na rzecz integracji społecznej.

W tym zakresie uwzględnić należy także usprawnienie systemu objęcia opieką osób nie podlegających ubezpieczeniom zdrowotnym.

Zapewnienie bezpieczeństwa w mieście Łędziny jest zadaniem administracji samorządowej oraz mieszkańców. Terażniejszość bowiem wymaga od społeczności lokalnej wzmacniania działań na rzecz zapobiegania przestępczości oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Obecne społeczeństwo obywatelskie powinno być społeczeństwem świadomym zagrożeń, zdolnym oraz gotowym do przeciwdziałania lub zmniejszania tych zagrożeń.

Zatem celowym będzie w ramach tego programu prowadzenie działań sprzyjających wzrostowi zainteresowania problemami bezpieczeństwa w mieście, zdobywanie przez mieszkańców, w tym dzieci i rodziny umiejętności szybkiego reagowania i organizowania się w sytuacjach kryzysowych, integracja instytucji i mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa publicznego. Szczególny i kompleksowy wsparciem należy otoczyć te dzieci i rodziny, które są najsłabsze i ulegają negatywnym wpływom środowiskowym.

Zadania:

- tworzenie i realizowanie programów i projektów wspierających i aktywizujących rodzinę będącą w trudnej sytuacji materialnej, życiowej i społecznej;
- wspieranie edukacyjnej, kulturowej i wychowawczej funkcji rodzin;
- wzmocnienie sieci poradnictwa rodzinnego;
- ochrona prawna i ekonomiczna dzieci i rodzin;
- wspieranie rodzin z problemem niepełnosprawności;
- organizowanie wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin wielodzietnych;
- wspieranie procesów rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnych;
- zapobieganie dyskryminacji dzieci i rodzin z jakichkolwiek względów;
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny na rzecz prawidłowego wypełniania zadań, związanych z opieką i wychowaniem dzieci, w tym poszanowanie wolności rodziny w zakresie zapewnienia dzieciom wychowania zgodnie z przekonaniami rodziców;
- mobilizacja osób, rodzin i grup do podnoszenia własnego dobrobytu i rozwoju własnych umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów;
- ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie;
- kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospołecznych i prorodzinnych;
- pogłębienie wiedzy związanej z funkcjonowaniem rodziny, pełnieniem ról małżeńskich i rodzicielskich;

- promowanie dziecka w rodzinie jako wartości oraz promowanie wartości rodzinnych;
- organizacja miejsc, spotkań, wypoczynku i twórczej działalności;
- wdrożenie kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę;
- zapobieganie uzależnieniom i profilaktyka HIV/AIDS;
- zwiększanie dostępu osób i rodzin do świadczeń zdrowotnych, w tym do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych;
- poprawa jakości podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- promowanie modelu zdrowej rodziny, w tym promowanie ochrony zdrowia kobiet w ciąży, matek i noworodków;
- propagowanie stylu życia zmniejszającego ryzyko chorób cywilizacyjnych;
- podnoszenie stanu wiedzy o nowoczesnych metodach planowania rodziny i standardów odpowiedzialnego rodzicielstwa;
- wspieranie i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz rozwiązywania problemów dzieci ze środowisk trudnych;
- integracja osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi;
- wczesna identyfikacja ryzyka wystąpienia wad wrodzonych oraz chorób genetycznych u płodu;
- profilaktyka i wczesne wykrywanie chorób cywilizacyjnych;
- ochrona dzieci i rodzin oraz innych grup społecznych przed zjawiskami demoralizacji i patologii społecznej;
- poprawa warunków mieszkaniowych rodzin;
- opracowanie systemu działań zwiększających dynamikę przyrostu mieszkań, w tym komunalnych, socjalnych i społecznego budownictwa czynszowego w formie TBS-ów;
- lansowanie i wspieranie działań na rzecz utrzymania mieszkania, możliwości wyjścia z zadłużeń czynszowych, energetycznych itp.;
- wspieranie działań społeczności lokalnych na rzecz bezpieczeństwa dzieci i rodzin mieszkańców miasta Łędziny;
- integracja podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego;
- rozbudowa infrastruktury powodującej poprawę stanu bezpieczeństwa.

PIORYTET II
PRZYWRÓCENIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA RODZIN
DYSFUNKCYJNYCH,
W TYM OGRANICZANIE ZJAWISKA PRZEMOCY I UZALEŻNIEŃ W RODZINIE
(tworzenie systemu pomagania, edukowania i wspierania rodziny).

Rodzina jest instytucją, w której poprzez wszechstronny rozwój jednostka jest przygotowywana do samodzielnego życia, dlatego ważne jest rozbudzenie i podtrzymanie aspiracji edukacyjnych mieszkańców Łędzin. Zdobywanie wykształcenia powinno być dostosowane do sytuacji panującej na rynku pracy oraz do możliwości indywidualnych człowieka.

Wykształcenie i nabyta w jego wyniku wiedza pozwala na zrozumienie procesów psychologicznych, społecznych i ekonomicznych wywierających znaczący wpływ na status rodziny i pełnienie ról społecznych jej członków. Wpływa również na wzmocnienie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, niweluje różnego rodzaju deficyty, daje poczucie spełnienia oraz dopinguje do zachowania prawidłowych i akceptowanych postaw zarówno w pełnieniu ról w życiu rodzinnym jak i społecznym.

Szeroko pojęta edukacja jest niezwykle ważnym elementem kształtującym świadomość. Świadomość zaś jest istotnym komponentem składającym się na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Dysfunkcje występujące w rodzinach warunkują wiele zjawisk negatywnych, wpływają na zakłócenia relacji i więzi między członkami rodzin, prowadzą do stosowania przemocy, są często powodem rozwodów, zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych itp.

Priorytet II obejmuje zarówno profilaktykę jak i niwelowanie zastanych już skutków w procesie degradacji rodziny. Do działań profilaktycznych zaliczyć można szeroko pojętą edukację przygotowującą młodzież do pełnienia ról społecznych związanych z planowaniem i założeniem rodziny, ochroną macierzyństwa, pełnieniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wypełnianiem prawidłowych relacji między członkami rodziny, przestrzeganiem równego traktowania rodziców i dzieci, zachowaniem ciągłości rodziny i umiejętnością rozwiązywania konfliktów. Działaniami profilaktycznymi mogą zostać objęte także osoby dorosłe rokujące możliwość wyjścia z kryzysu i przywrócenia prawidłowych funkcji.

Zauważany powszechnie kryzys rodziny jest wyraźnym sygnałem do podjęcia różnorodnych działań zmierzających do ochrony wszelkich funkcji rodziny i zapobiegania powstawaniu dysfunkcjom i patologiom w rodzinie. Niepokojąca bowiem fala zjawisk patologicznych oraz wzrost bezrobocia przyczyniają się do powstania wielu sytuacji konfliktowych, których negatywne skutki dotyczą najbardziej dzieci. Skutkuje to powstawaniem zaburzeń w rozwoju. Objawy tych zaburzeń to między innymi agresywne zachowanie, nadpobudliwość, unikanie kontaktów z rówieśnikami lub dorosłymi, trudności w prawidłowej socjalizacji, przemoc oraz problemy szkolne.

System profilaktyczny i interwencyjny dotyczący przemocy domowej uzupełnić winien także szereg przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i spokoju ofiarom przemocy i członkom rodzin (mieszkanie chronione, poradnictwo psychologiczne i prawne, dostęp do terapii, izolacja od sprawców). Powoływany system powinien obejmować również rodziny osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, które wymagają wsparcia i kompleksowej pomocy, ponieważ podlegają one także procesowi wykluczenia społecznego, którego przyczyną, obok czynników ekonomicznych, może być świadoma izolacja społeczna. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem nadużywania alkoholu oraz zażywania narkotyków, gdzie często nakłada się problem przemocy domowej. Doświadczają one nie tylko ubóstwa, ale również istotnych zaburzeń emocjonalnych. Stosowanie przemocy i używanie substancji psychoaktywnych prowadzi do naruszania prawa i porządku publicznego.

Zadania:

- wzmocnienie sieci wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego;
- niesienie interdyscyplinarnej pomocy osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych;
- przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom w rodzinie;
- zapobieganie uzależnieniom;
- podejmowanie działań interwencyjnych w stosunku do osób dotkniętych chorobami społecznymi;
- neutralizowanie patogenego oddziaływania rodziny na dzieci;
- diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną przy wykorzystywaniu różnorodnych metod i technik;
- prowadzenie zajęć profilaktyczno – korekcyjnych dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- upowszechnianie informacji o instytucjach i placówkach świadczących poradnictwo

- specjalistyczne w tym rodzinne, a także terapię rodzinną;
- promowanie niestandardowych form opieki nad dziećmi (np.: wolontariat, pomoc sąsiedzka, pomoc dziadków bądź innych członków rodziny w opiece nad dziećmi);
- rozwój bazy lokalnej i kadrowej poradnictwa specjalistycznego;
- doskonalenie zawodowe pracowników służb społecznych udzielających wsparcia osobom zajmującym się poradnictwem rodzinnym, poradnictwem prawnym (zorganizowanie i prowadzenie szkoleń dla kadr jednostek pomocy społecznej i innych podmiotów w zakresie pomocy dziecku i rodzinie);
- organizowanie zespołów interdyscyplinarnych;
- wdrażanie kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę;
- świadczenie usług opiekuńczo – treningowych dla rodziców niezaradnych życiowo;
- wspieranie programów mających na celu pomoc rodzinom w przełamywaniu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym zapewnienie warunków do wszechstronnego rozwoju adresowane do dzieci i młodzieży żyjącej i pracującej „na ulicy”;
- zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- wzmacnianie systemu usług i wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz członków ich rodzin;
- wzmacnianie postaw prokreacyjnych.

PIORYTET III
ORGANIZACJA POMOCY MATERIALNEJ W CELU ZASPOKOJENIA
NIEZBĘDNYCH POTRZEB ŻYCIOWYCH
(pozyskiwanie środków zewnętrznych).

Zaspokajanie niezbędnych potrzeb dzieci i rodzin w formie organizowania pomocy materialnej dla najuboższych rodzin odbywać się będzie między innymi poprzez świadczenia społeczne rozumiane jako wszelkie środki zaspokajania indywidualnych potrzeb jednostki, których uzyskanie nie jest bezpośrednim efektem własnej pracy. Świadczenia społeczne są podstawowym instrumentem polityki społecznej i formą realizacji zabezpieczenia społecznego. Wyróżniamy świadczenia pieniężne i świadczenia w naturze. Świadczenia z naturze są świadczeniami udzielanymi przez państwo w dziedzinie pomocy społecznej, szkolnictwa, służby zdrowia i kultury. Świadczenia te nazywane są również usługami społecznymi i niektóre z nich mogą być odpłatne. Do świadczeń w naturze zaliczamy również część usług z zakresu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Polski system wsparcia społecznego w wielu przypadkach okazuje się być niewystarczający dla wielu rodzin. Wielokrotnie pozwala „trwać” rodzinom na poziomie minimum egzystencji bądź minimum socjalnego, nie pozwala natomiast osiągnąć wyższego bądź diametralnie innego statusu. Systemy usług różnego rodzaju (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, itp.) nie są dostępne często nawet rodzinom osiągającym stosunkowo wysoki standard życia. Koszty skomplikowanych zabiegów chirurgicznych, konieczność wykonania ich za granicą, rehabilitacji, ale również edukacja dzieci szczególnie uzdolnionych, zakup sprzętu do uprawiania jakiejś dziedziny sztuki czy sportu przewyższają możliwość przeciętnej rodziny.

Podobne ograniczenia występują w sferze osiągnięcia standardów mieszkaniowych, organizacji wypoczynku, uprawiania turystyki, ale także poszukiwania atrakcyjnych ofert pracy, w tym zdobywanie nowych kwalifikacji. Zatrudnienie w odległych miejscowościach na atrakcyjnych warunkach dla rodzin podlega często ograniczeniom związanym z brakiem środków

na podjęcie studiów, zapewnienie opieki nad dziećmi.

Zadania:

- realizacja świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przez MOPS w Lędzinach;
- pomoc uczniom w formie stypendiów socjalnych wypłacanych przez miasto;
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie; świadczenia pieniężne na pokrycie i kontynuowanie wydatków związanych z nauką;
- kwalifikowanie we współpracy ze szkołami i przedszkolami dzieci, które powinny być objęte pomocą w formie dożywiania, opłacanie im posiłków przez MOPS;
- organizacja pomocy przez zespoły charytatywne, organizacje pozarządowe;
- pomoc dla uczniów na różnych poziomach nauczania;
- zapewnienie dostępu do środków gromadzonych przez organizacje społeczne przeznaczonych na pomoc przy prowadzeniu skomplikowanych zabiegów chirurgicznych, prowadzeniu rehabilitacji, przy kontynuowaniu ponadstandardowej edukacji;
- zabezpieczenie socjalne;
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi organizacji społecznych podejmujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych;
- aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe przeznaczone na potrzeby egzystencjalne i potrzeby wyższego rzędu realizowane przez rodziny i na ich rzecz.

PIORYTET IV
WYRÓWNYWANIE SZANS WYCHOWAWCZYCH I EDUKACYJNYCH
DZIECI I MŁODZIEŻY
(pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży, redukcja problemów
szkolnych, przygotowanie dzieci i młodzieży do życia w nowoczesnym społeczeństwie)

Zdobywanie wykształcenia powinno być priorytetem każdego społeczeństwa, a budzenie aspiracji edukacyjnych i kulturalnych dzieci i młodzieży należy do zadań społeczności lokalnej. Wskazane jest promowanie i wspieranie działań na rzecz zdobywania kolejnych szczebli edukacji, zwłaszcza wykształcenia dostosowanego do indywidualnych możliwości i zapotrzebowania rynku pracy, a także uświadamiania konieczności kształcenia przez całe życie.

W okresie tak wielkich zmian społeczno-ekonomicznych należy zadbać o dzieci i młodzież często pozostawioną samą sobie. W ramach działań programu należy otoczyć większą niż do tej pory opieką dzieci i młodzież, zapelnąć im czas wolny pokazując wzory pozytywnych form spędzania czasu. Ukształtowanie człowieka wartościowego nie dokonuje się tylko na zajęciach lekcyjnych, ale na zajęciach dodatkowych - pozaszkolnych i pozalekcyjnych (z dużą różnorodnością środków do atrakcyjnych zajęć).

Czas wolny dzieci i młodzieży zapełniony różnego rodzaju zajęciami pozalekcyjnymi przyczynia się do wszechstronnego rozwoju osobowości, wpływa na ukształtowanie postaw aktywnych, zapobiega negatywnym skutkom rozwoju cywilizacji, demoralizacji, przeciwdziała powstawaniu agresji, bo w sposób kontrolowany, planowany zapełnia czas młodego pokolenia.

Akceptowany społecznie system wartości, zwłaszcza moralnych, jest właściwym podłożem wychowywania dzieci i młodzieży. Proces wychowawczy nie jest możliwy bez przekazywania młodzieży pozytywnego wzorca zachowań. Ważne jest przekazywanie wiedzy na temat pełnienia ról społecznych w rodzinie przez promowanie jej właściwego modelu.

Nowoczesne społeczeństwo to społeczeństwo informacyjne. Należy dążyć do tego, aby młodzi

ludzie potrafili korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych oraz mieli do nich szeroki dostęp. Należy rozwijać w ludziach młodych postawy otwartości na świat, rozbudzać ciekawość świata i ambicji oraz ich dążenie do osiągania założonych celów i zdrowej rywalizacji. Rozwijanie zainteresowania młodych ludzi życiem społecznym i politycznym tak, aby stali się oni aktywnymi członkami społeczeństwa obywatelskiego, wiąże się ze wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz kształtowania szacunku dla dobra wspólnego, rodziny, społeczności lokalnej. Propagowanie twórczego i prozdrowotnego stylu życia, umożliwiającego rozwój psychofizyczny, czynne uczestnictwo w kulturze oraz pogłębianie zainteresowań przyczyni się do efektywnego wykorzystania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Zadania:

- promowanie rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej itp.;
- prowadzenie zajęć profilaktyczno – korekcyjnych dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- wspieranie działań na rzecz zdobywania wykształcenia;
- działalność Świetlicy Socjoterapeutycznej, świetlic szkolnych, Miejskiego Ośrodka Kultury, organizacji pozarządowych;
- prowadzenie przez szkoły zajęć wyrównawczych, kół zainteresowań, dodatkowych zajęć sportowych;
- realizacja szkolnych programów profilaktyki, edukacyjnych zajęć warsztatowych, programów artystycznych i innych form aktywności;
- umożliwianie dzieciom z rodzin najuboższych i grup ryzyka udziału w wypoczynku śródrocznym, bezpłatnych koloniach;
- ukierunkowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez zagospodarowanie ich czasu wolnego;
- ukazanie znaczenia zabaw ruchowych i rekreacji dla prawidłowego funkcjonowania organizmu;
- organizację ferii zimowych i wakacji w mieście z atrakcyjnymi programami;
- przygotowanie młodego człowieka do racjonalnego organizowania wypoczynku i zaspokajania indywidualnych potrzeb i zainteresowań, aktywnego udziału w życiu społecznym i kulturalnym;
- organizację placów zabaw i boisk dla dzieci i młodzieży;
- organizowanie akcji „Dzieci Ulicy”;
- organizacja kawiarenek internetowych na terenie miasta;
- integracja podmiotów działających na rzecz dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, która przyczyni się do upowszechniania informacji o możliwościach spędzania czasu wolnego oraz o miejscach pozwalających na rozwój zainteresowań;
- rozwój wolontariatu na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży;
- angażowanie młodzieży w działalność młodzieżowych organizacji i innych podmiotów np.: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy;
- koordynacja zadań profilaktycznych i resocjalizacyjnych;
- inicjowanie różnych form pomocy i opieki nad młodzieżą niedostosowaną społecznie bądź zagrożoną demoralizacją
- usuwanie warunków sprzyjających zachowaniom destruktywnym;
- zahamowanie dynamiki wzrostu niedostosowania społecznego;
- eliminowanie i łagodzenie drastycznych przejawów niedostosowania społecznego, w szczególności zagrażających zdrowiu i życiu dzieci i młodzieży oraz pozostawiających trwałe niekorzystne dla ich przyszłości skutki;
- upowszechnienie rekomendowanych programów profilaktycznych;

- wypracowanie trwałego modelu i podstaw systemowych niezbędnych do rozwiązania problemów niedostosowania społecznego i przestępczości dzieci i młodzieży na poziomie samorządowych oraz środowiskowym (osiedle, ulica, podwórko, szkoła i inne);
- zapewnienie dzieciom i młodzieży możliwości indywidualnego i wszechstronnego rozwoju w oparciu o ich własne predyspozycje.
- przełamywanie barier wychowawczych i edukacyjnych w społecznościach lokalnych;
- przeciwdziałanie bezrobociu młodzieży;
- aktywizowanie młodzieży do prac wolontarystycznych na rzecz pomocy innym;
- organizowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego i specjalistycznych, klubów młodzieżowych, ognisk, kółek zainteresowań;
- organizowanie grup wsparcia dla dzieci z problemami;
- kształtowanie umiejętności współpracy i odpowiedzialności za podjęte obowiązki oraz tolerancji;
- badanie postaw i aspiracji dzieci i młodzieży.

PIORYTET V

ZAPOBIEGANIE NIEDOSTOSOWANIU SPOŁECZNEMU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Zbyt mała liczba miejsc wsparcia dla dzieci i młodzieży uniemożliwia zorganizowanie sprawnego systemu oddziaływania wychowawczego oraz pomocy dzieciom i młodzieży. Jest to szczególnie niepokojące wobec wzrastającej liczby dzieci pozbawionych właściwej opieki ze strony rodziców, wzrostu poziomu picia alkoholu przez młodzież, zażywania narkotyków, wzrastającej liczby wykroczeń popełnionych przez coraz młodsze osoby.

Podstawowym warunkiem skuteczności subsystemu resocjalizacji jak i całego systemu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości dzieci i młodzieży w środowisku, jest wszechstronny przepływ informacji o beneficjentach i ich środowisku oraz współdziałanie wszystkich kompetentnych instytucji środowiska w działalności profilaktycznej i resocjalizacyjnej na zasadzie integracji i koordynacji. Zatem można powiedzieć, że profilaktyka społeczna polega na zapobieganiu niepożądanym procesom i zjawiskom patologii życia społecznego, do których zalicza się między innymi przestępczość, alkoholizm, prostytutkę, samobójstwa itp.

Chcąc przeciwdziałać niedostosowaniu społecznemu oraz przestępczości dzieci i młodzieży, system opieki nad dzieckiem i rodziną powinien być oparty o podstawowe zasady działań:

- wcześniej i bliżej dziecka – zanim narosną problemy rodziny, przy wsparciu specjalistów i pomocy w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego,
- krócej – żeby nie zwalniać rodziców z odpowiedzialności za dziecko,
- bardziej ekonomicznie – poprzestając na formie adekwatnej do potrzeb, bez stosowania form opieki całodobowej.

Zadania:

- wspieranie działań na rzecz zdobywania wykształcenia;
- przełamywanie barier wychowawczych i edukacyjnych dzieci;
- przygotowywanie dzieci i młodzieży do życia w nowoczesnym społeczeństwie;
- tworzenie grup edukacyjno – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- uświadomienie rodzinom potrzeb edukacyjnych;

- wprowadzanie rozwiązań zwiększających efektywność kształcenia i wychowania;
- dostosowanie kształcenia do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy i potrzebach rynku lokalnego;
- rozwijanie u dzieci zdolności umożliwiających zatrudnienie w przyszłości;
- zapobieganie przerywaniu realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki ukończeniu edukacji na niższym poziomie kształcenia;
- wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły, rodziny oraz środowiska lokalnego;
- zagospodarowanie czasu wolnego uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem ferii zimowych i letnich;
- przygotowanie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji do opracowywania i realizacji programów edukacyjnych i aplikowanie o środki zewnętrzne przeznaczone na realizację zadań nakierowanych na dzieci i młodzież;
- systematyczne doposażanie placówek oświatowych w sprzęt komputerowy, do zajęć sportowych, informatycznych itp.;
- praca zespołowa z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych;
- tworzenie grup edukacyjno – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- rozwój placówek wsparcia dziennego, przyszkolnych świetlic, klubów młodzieżowych i innych;
- tworzenie rejestru dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach opieki i placówkach opiekuńczo - wychowawczych;
- prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną przy wykorzystywaniu różnorodnych metod i technik;
- szeroko pojęta edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania różnym przejawom negatywnych zachowań dzieci i młodzieży;
- podejmowanie interdyscyplinarnych działań na rzecz zapobiegania utrwalaniu się różnego rodzaju dysfunkcji u dzieci i młodzieży;
- opracowanie systemu izolacji dzieci i młodzieży od źródeł zagrożeń.

PIORYTET VI

ROZPOZNANIE I PROFESJONALNA OCENA ZAGROŻEŃ DOBRA DZIECKA (zapobieganie umieszczeniu dzieci i młodzieży poza rodziną).

W okresie ostatnich dziesięciu lat nastąpił dramatyczny wzrost liczby rozwodów, generalnie pogorszyły się relacje między rodzicami. Coraz więcej dzieci kierowanych jest do placówek opiekuńczo – wychowawczych, ponieważ powszechnie uważa się, że inne alternatywne formy nie przyniosą pożądaných rezultatów.

Umieszczenie dziecka w całodobowych placówkach powinno być ostatecznością i nastąpić po rozważeniu wszelkich możliwości i kiedy inne formy opieki czy pracy (programy opieki dziennej, różne formy pracy z rodziną) nie przyniosą pożądaných efektów.

Przyjęte rozwiązania ustawowe kładą szczególny nacisk na rozwijanie rodzinnych zastępczych form opieki, gdyż zabezpieczają one we właściwy sposób potrzeby emocjonalne dziecka oraz umożliwiają dzieciom pozbawionym opieki własnych rodziców wszechstronne przygotowanie się do samodzielnego, odpowiedzialnego życia.

Polski system prawny oparty jest na zasadzie równouprawnienia wszystkich, bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Polskie prawo usunęło dyskryminację dzieci nienarodzonych, poddając pełnej ochronie życie dzieci od chwili poczęcia. Prawo dziecka do ochrony przed zagrożeniem życia i zdrowia oraz prawo do rozwoju wspierają normy prawne nakazujące otoczyć

matkę szczególną opieką przed i po urodzeniu dziecka.

Konstytucja RP w art. 72 Konstytucji "zapewnia ochronę praw dziecka" i daje każdemu prawo do żądania od organów władzy publicznej ochrony praw dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją i zaniedbaniem.

Zadania:

- systematyczne badanie i monitorowanie dzieci i rodzin dysfunkcyjnych;
- podejmowanie działań zmierzających do pozostawienia dziecka w rodzinie naturalnej;
- długofalowy projekt wsparcia i terapii rodziców z ograniczoną władzą rodzicielską oraz wykazujących się bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych;
- ustalenie rozmiarów zjawisk społecznych, niedostosowania dzieci i młodzieży;
- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych zapobiegających umieszczeniu dziecka poza rodziną;
- opracowanie i zorganizowanie systemu postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w placówce lub innej formie opieki zastępczej.
- promowanie i wspieranie rodziny biologicznej, wspieranie integracji rodziny i więzi uczuciowych w rodzinie;
- pomoc w utrzymaniu rodziny – w sytuacji kryzysu, kiedy zachodzi konieczność umieszczenia dziecka poza domem lub gdy rozważany jest jego powrót do rodziny.
- zapewnianie dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców możliwości wychowania w warunkach jak najbardziej zbliżonych do warunków rodzinnych (np.: rodziny zastępcze i adopcyjne, rodzinne pogotowia opiekuńcze, rodzinne domy dziecka);
- upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych zastępczych form opieki.

PIORYTET VII

WSPÓLPRACA INSTYTUCJI I INNYCH ORGANIZACJI, DOSKONALENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI I ORGANIZACJI PODEJMUJĄCYCH DZIAŁANIA NA RZECZ POMOCY DZIECKU I RODZINIE.

Pracownicy merytoryczni podmiotów podejmujących działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie wraz z dokonującymi się zmianami dotyczącymi roli pomocy społecznej oraz sposobów rozwiązywania problemów wymagają systematycznego kształcenia i doskonalenia zawodowego w zakresie profesjonalnej i interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie. Obecnie występuje duże zapotrzebowanie na podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności w zakresie pomagania. Właściwe zaś przygotowanie pracowników umożliwi podejmowania skoordynowanych działań, które coraz wszechstronniej będą wspierały prawidłowy rozwój dziecka w środowisku lokalnym oraz organizowały wszechstronną pomoc w sytuacjach kryzysowych.

Zadania:

- stworzenie warunków dla sprawnego przepływu informacji pomiędzy osobami i instytucjami uczestniczącymi w procesie pomocowym;
- wypracowanie wraz z innymi podmiotami pomocowymi i placówkami oświatowymi wspólnych standardów reagowania w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka i rodziny; wypracowanie płaszczyzny współpracy z sędziami, prokuratorami i kuratorami sądowymi;
- współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w proces pomocowy w celu skoordynowania i wzmocnienia działań;

- zorganizowanie i prowadzenie szkoleń dla pracowników merytorycznych instytucji i organizacji społecznych działających na terenie Miasta Łęczyny, i których zadaniem jest pomoc dziecku i rodzinie;
- podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie;
- tworzenie skutecznego systemu interwencji kryzysowej;
- doskonalenie systemu pomocy społecznej, w szczególności pracy socjalnej;
- zawieranie partnerstw i koalicji na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

VIII. FINANSOWANIE

Działalność władz lokalnych często napotyka na różnego rodzaju ograniczenia budżetowe. Sytuacja powyższa zmusza często do poszukiwania dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania. W przypadku wdrażania i realizacji niniejszego Programu samorząd terytorialny napotykać będzie także na ograniczenia finansowe. Uchwalony Program nie zmieni istotnie sytuacji i możliwości finansowych miasta. Umożliwi za to bardziej przejrzyste określenie kierunków i priorytetów, a tym samym, strukturę proponowanych wydatków. Jednocześnie fakt posiadania Programu istotnie zwiększy szansę dostępu do różnych form strukturalnej pomocy ze środków krajowych i zagranicznych, a tym samym, umożliwi realizowanie założonych celów i zadań.

Zadania programu pod względem finansowym będą realizowane:

- bezinwestycyjne, czyli nie będą wymagać żadnych nakładów finansowych;
- w ramach dotychczasowej działalności statutowej miasta Łęczyny i jego jednostek;
- poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Kluczowe znaczenie dla realizacji zadań programu będzie miała efektywność wykorzystania środków własnych miasta oraz poszukiwanie i absorpcja zewnętrznych źródeł finansowania. Planuje się także realizować zadania w oparciu o więcej niż jedno źródło finansowania, a przy niektórych inwestycjach nieuniknione będzie być może zaciąganie zobowiązań finansowych.

W ramach realizacji celów i zadań niniejszego Programu priorytetowe znaczenie może mieć pozyskiwanie środków z zewnątrz np.

- z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, które przeznacza środki finansowe w ramach Programu Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną;
- z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, które dysponuje środkami finansowymi na realizację zadań wynikających z programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości Wśród Dzieci i Młodzieży, które przeznaczane są na między innymi: dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym, tworzenie specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- z Kuratorium Oświaty;
- z Unii Europejskiej, w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – projekty systemowe i konkursowe
- granty, konkursy
- konkursy w ramach środków wojewódzkich
- środki finansowe pochodzące od sponsorów.

Efektywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań programu oznaczać może konieczność powołania sprawnego zespołu, którego zadaniem będzie:

- zbieranie i analizowanie informacji o źródłach i możliwościach pozyskania tych środków,
- przygotowywanie adekwatnych do wymogów aplikacji wniosków,
- skuteczne i efektywne wykorzystywanie przyznanych środków,
- rozliczanie wykorzystanych środków i wskazanie efektywności ich wykorzystania.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Program opracowany został w oparciu o rozpoznanie problemów społecznych w mieście Łędziny, które zawarte zostało w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2013 i odpowiednio do niego wytyczone kierunki działań.

Program ten powinien zapewnić optymalne wykorzystanie funduszy budżetowych i pozabudżetowych oraz osiągnięcie jak najlepszych efektów:

dla instytucji i organizacji pozarządowych na terenie miasta Łędziny:

- tworzenie całościowej diagnozy,
- poszerzenie możliwości rozumienia specyfiki postępowania w różnych dziedzinach, wiedzy i pomagania;
- poznanie mocnych i słabych stron;
- przewidywanie barier, ograniczeń i nowych problemów oraz przeciwdziałanie im;
- wykreowanie siebie jako partnera dla innych instytucji;
- zwiększenie skuteczności działań;
- możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych;
- nabywanie wiedzy i nowych doświadczeń o rozwiązywaniu problemów i przewyższaniu trudności w pracy z osobami, rodzinami czy społecznościami lokalnymi;
- lepsze zrozumienie dynamiki wykluczenia społecznego;
- możliwość uzyskania wieloaspektowej oferty pomocy w przewyższaniu trudnej sytuacji dzieci, rodzin, grup czy społeczności lokalnych;
- większy wybór osób pomagających, możliwość otwierania się na różne relacje;
- lepsze zrozumienie potrzeb, problemów oraz zasobów pomocnych w przewyższaniu trudności i poprawie swojej sytuacji;
- uzyskiwanie wskazówek, w jaki sposób można efektywniej, a tym samym z większą satysfakcją osobistą rozwiązywać swoje trudności i problemy;
- większa samodzielność w realizacji potrzeb życiowych dzięki specjalistycznemu wsparciu, czego nie można byłoby osiągnąć bez pomocy z zewnątrz;
- poczucie większej wartości, wpływu na swoje życie, sprawstwa, postrzeganie siebie jako osoby ważnej dla innych i osób, które oczekują pomocy;
- zainteresowanie mediów występującymi wśród dzieci i rodzin problemami społecznymi i konstruktywnymi metodami przeciwdziałania im;
- stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat pomocy dziecku i rodzinie;
- zwiększenie specjalistycznej oferty terapeutycznej, edukacyjnej, promocyjnej, informacyjnej dla dzieci i i rodzin, czy społeczności lokalnych;
- organizowanie różnorodnych form zajęć wspólnych dla dzieci i rodziców – udział ich w życiu społecznym;
- rozbudowana oferta działań profilaktycznych skierowana na dziecko i rodzinę;
- ubogacenie standardowej oferty dydaktycznej;
- możliwość rozwoju zawodowego – profesjonalna kadra;

dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach:

- poszerzenie i doskonalenie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych;

- pogłębienie wiedzy pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach zarówno o pomocy społecznej i jej formach działalności, a także możliwościach działania innych instytucji;
- promowanie pracy socjalnej i holistycznego podejścia do rozwiązywania problemów, dzieci, rodzin czy społeczności lokalnych;
- stworzenie systemu pomocy dzieciom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka;
- powstanie społecznego ruchu samopomocy na rzecz wyżej wymienionych odbiorców pomocy;
- zaistnienie społeczności lokalnej w roli współpartnera, często animatora, łącznika systemu pomocy społecznej;
- zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie;
- uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej infrastruktury pomocowej;
- ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy finansowej i materialnej, a tym samym zmniejszenie kosztów związanych z pomocą dziecku i rodzinie;
- wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników;
- podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego;
- wsparcie działań pracownika socjalnego poradnictwem specjalistycznym;
- utworzenie systemu kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie;
- zapewnienie specjalistycznego wsparcia i opieki dziecku i rodzinie;
- rozwój infrastruktury socjalnej, w tym w szczególności prewencyjnej;
- nabycie umiejętności budowania lokalnych programów profilaktyki społecznej i resocjalizacji;
- wymiana doświadczeń zawodowych oraz stworzenie dobrej atmosfery w relacjach różnych służb pomocowych;
- zintensyfikowanie działań profilaktycznych zapobiegających konieczności podejmowania przez służby społecznej interwencji kryzysowych;
- koordynowanie całości działań wobec dziecka i jego rodziny przez pracownika socjalnego;
- zwiększenie skuteczności społecznych i instytucjonalnych interwencji w sytuacji przemocy domowej;
- ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i rodzin, które własnym staraniem nie mogą sobie zapewnić gorącego posiłku;

dla beneficjentów programu:

- umocnienie rodziny i wsparcie jej funkcji;
- poprawa warunków życia rodzin dysfunkcyjnych;
- poszerzenie świadomości społecznej i podniesienie ich poczucia własnej wartości;
- zwiększenie społecznej wrażliwości na przemoc i inne problemy społeczne;
- poprawa społecznego i emocjonalnego funkcjonowania rodziny;
- wzmocnienie więzi biologicznych;
- zmniejszenie napięć i niepokojów związanych z trudnościami i kryzysami życiowymi;
- zapobieganie wadliwej adaptacji dzieci i rodziców do warunków życia;
- wzmocnienie roli (pozycji) rodziny;
- zwiększenie liczby różnorodnych form opieki zastępczej;
- wdrożenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, przykrych doznaniach;
- kreowanie i wzmocnianie postaw i zachowań wolnych od przemocy;
- życiowe usamodzielnianie się dzieci i rodzin;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu;
- zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy;
- umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych;

- uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej – pomoc sąsiedzka, rodzinną, wolontariat;
- ograniczenie zjawiska przemocy domowej;
- zagospodarowanie czasu wolnego niepełnosprawnych dzieci i włączenie ich do życia w lokalnej społeczności;
- odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi oraz ich poprawa sytuacji materialno – bytowej;
- rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego;
- kształtowanie właściwych postaw rodziców wobec dzieci;
- inspirowanie odpowiednich procesów redukcji, czyli oduczania się negatywnych i antyspołecznych zachowań;
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje i organizacje;
- przygotowanie dzieci do życia w społeczeństwie;
- pomoc dzieciom z rodzin najuboższych i zaniedbanych;
- zahamowanie wzrostu liczby dzieci przebywających w różnych formach opieki poza rodziną;
- zapewnienie opieki dzieciom o szczególnych potrzebach, w tym pozbawionych opieki rodziców naturalnych;
- utworzenie systemu prorodzinnych form opieki nad dzieckiem;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;
- zahamowanie wzrostu liczby dzieci korzystających z różnych form opieki pozarodzinnej;

dla władz lokalnych:

- wyzwolenie kreatywności, otwartości, zaangażowania instytucji na terenie miasta Łęczyny w tworzenie nowego modelu opieki;
- stały system wsparcia dla mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- integracja odbiorców pomocy i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym;
- aktywne włączenie osób, rodzin wykluczonych społecznie do wszystkich dziedzin życia społecznego;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób, rodzin, czy społeczności lokalnych;
- uwrażliwienie przedstawicieli różnych instytucji na potrzeby wprowadzenia zmian przez organizację szkoleń, konferencji, rozpowszechnianie opracowań dotyczących rezultatów projektu; wzajemne przekazywanie wiedzy jako warunek rozwoju profesjonalistów i instytucji;
- przybliżenie społeczeństwu problemów społecznych mieszkańców miasta Łęczyny poprzez działania promocyjne w mas – mediach;
- wykreowanie pozytywnego obrazu osób, rodzin czy grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wpływ na zmianę stereotypu myślenia;
- propagowanie pozytywnych wzorców osobowych ukierunkowanych na pełną aktywność społeczną i zawodową;
- przeciwdziałanie bierności społecznej;
- wsparcie finansowe;
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi;
- rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy;
- wykorzystanie uzyskanych informacji o działaniach w zakresie rozwiązywania problemów społecznych przy wyznaczaniu polityki miasta i kreowaniu pozytywnego, przyjaznego wizerunku mieszkańcom miasta;

- powstawanie na terenie miasta Łęczyny nowych instytucji i organizacji zajmujących się pomaganiem dzieciom i rodzinom;

Przy realizacji Programu należy pamiętać, iż obecnie jednym z podstawowych kierunków poprawy efektywności instytucji pomocy społecznej i innych instytucji służb pomocy drugiemu człowiekowi staje się partnerskie, oparte o zasadę dialogu, wdrażanie projektów rozwiązywania określonych problemów dzieci i i rodzin, w tym zmierzających do zapobiegania ich wykluczeniu społecznemu.

Uczestniczenie w realizacji zadań i kierunków działań Programu staje się zatem powinnością wszystkich podmiotów działających na rzecz oparcia społecznego dla wyżej wymienionych odbiorców pomocy, zwłaszcza koalicji tych podmiotów.

Pracownicy instytucji oparcia społecznego mają tu do odegrania bardzo istotną rolę.

X. PRZEWIDYWANE BARIERY

Dla realizacji programu istotne jest postawienie sobie założenia, iż jego realizacja może napotkać następujące bariery:

ze strony beneficjentów programu:

- różnorodność potrzeb dzieci i rodzin wynikającą z rodzaju dysfunkcji;
- brak gotowości do korzystania z pomocy i wsparcia;
- kondycja materialno – bytowa rodzin;
- brak szczegółowych informacji na temat rodziny potrzebnych do zdiagnozowania środowiska rodzinnego;
- brak zaufania, wstyd;
- postawy roszczeniowe, zachowania agresywne;
- niechęć dzieci, rodzin (niska świadomość społeczna) do wprowadzania zmian;
- negatywne wzory kulturowe, brak właściwych wzorców, złe wzorce osobowe przekazywane przez media;

ze strony społeczeństwa:

- niechęć do osób z pogranicza lub wykluczonych społecznie; izolowanie, które utrudnia realne spojrzenie na sytuację oraz blokuje podejmowanie działań pomocowych;
- bariery architektoniczne, urbanistyczne dotyczące w głównej mierze osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania, w terenie lub najbliższym otoczeniu;
- wszelkiego rodzaju negatywne reakcje środowiska społecznego, jak i w różny sposób okazywana niechęć, wrogość i obojętność; w konsekwencji prowadzą one do ograniczenia kontaktu z osobami wykluczonymi społecznie, do ich izolacji i stanowią główny czynnik ograniczenia procesów adaptacyjnych i integracyjnych;
- stereotypy i sztywne schematy myślowe zakorzenione w świadomości społecznej dotyczące osób z zaburzeniami psychicznymi, ponieważ wokół tych osób narosło szereg różnorodnych mitów;
- negatywne wpływy kulturowe, brak właściwych wzorców osobowych przekazywanych przez media;
- strach przed przestępczością;

ze strony instytucji:

- bariery prawne – luki lub niedoskonałości regulacji i procedur prawnych, które w konsekwencji mogą ograniczać i opóźniać proces wdrażania strategii;
- trudności z dotarciem rzetelnej informacji do osób i grup dotkniętych wykluczeniem społecznym, ich rodzin i przedstawicieli służb społecznych i innych partnerów strategii;
- brak przychylności do uczestnictwa w realizacji zadań i programów strategii zarówno ze strony władz samorządowych i władz instytucji zapraszanych do współpracy, jak i ze strony osób w tych instytucjach pracujących; istotną trudność we współpracy pomiędzy instytucjami może stanowić „instytucjonalny brak zaufania” jednych służb do drugich;
- przejmowanie przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach wszystkich problemów związanych z wdrażaniem programu;
- brak dostatecznych środków finansowych;
- problemy z pozyskaniem odpowiedniego zaplecza lokalowego i merytorycznego

- potrzebnego do realizacji zadań;
- brak odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej rodzinom korzystanie ze wsparcia;
 - niedostateczne przygotowanie merytoryczne i praktyczne osób udzielających wsparcia rodzinom;
 - brak koordynacji działań, niedoskonały przepływ informacji, brak integracji we współdziałaniu;
 - przerost biurokracji;
 - wysokie koszty edukacji;

Wdrażanie, realizacja niniejszego programu i podejmowanie innych zadań z nią związanych pozwolą poznać także inne trudności i bariery jakim realizatorzy będą musieli stawić czoła.

XI. MONITORING I EWALUACJA

W celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań Program ten musi być poddawany monitoringowi i ewaluacji.

Ewaluacja i monitoring będą niezmiernie istotnymi elementami oddziaływań, a jednocześnie głównymi instrumentami oceny programu, gdyż nie tylko dostarczać będą aktualnych informacji na temat efektywności podejmowanych działań, pozwalać na ciągłe aktualizowanie nieefektywnych treści, ale pełnić będą również funkcję aktywizacyjną oraz społeczno - polityczną.

Ewaluacja i monitoring będą miały znaczenie zarówno dla podmiotów realizujących program, które sprawdzają w ten sposób efektywność działań i skuteczność przyjętych założeń, jak dla sponsorów, grantodawców (budżetowych i pozabudżetowych), którzy oczekują informacji o sposobie wydatkowania pieniędzy.

Przy realizacji niniejszego Programu podstawowe znaczenie będzie miała skuteczność i efektywność podjętych działań. Oznacza to potrzebę ciągłej analizy wdrażania i realizowania zadań, działań i projektów realizowanego programu. Następstwem monitoringu i ewaluacji powinny być decyzje praktyczne dotyczące planowania, tworzenia, korekty realizowanego programu.

Ewaluacja to proces polegający na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi rezultatami a rzeczywistymi. Przy realizacji programu planuje się zastosować dwa podstawowe rodzaje ewaluacji: ewaluację korygującą, której zadaniem będzie dostarczanie informacji pozwalających na korektę, uzupełnienie, usprawnienie programu i ewaluację podsumowującą, która dostarczać będzie informacji o ogólnej efektywności programu, będąc uzupełnieniem jego kontynuacji bądź zaniechania realizacji. Ewaluacja podsumowująca zastosowana będzie po zakończeniu oddziaływania programu i w ramach niego realizowanych projektów, kiedy możemy już ocenić jej efekty i wymierne wyniki. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników ilościowych i jakościowych. W zakresie ewaluacji prowadzona będzie również ocena.

Ocenić podlegać będą przede wszystkim:

- stopień realizacji celów szczegółowych,
- badane wskaźniki,
- projekty realizowane w poszczególnych kierunkach działań,
- metody i techniki realizacji poszczególnych zadań w projektach socjalnych,
- skuteczność działań podejmowanych w ramach projektów,
- zaangażowanie realizatorów zadań w projektach oraz ich współpracowników,
- dostępność usług,
- standard usług,
- informacja o programie,
- kompetencje realizatorów konkretnych działań,
- terminowość,
- stopień realizacji celów i zadań itp.

W ramach ewaluacji prezentowanego Programu prowadzony będzie monitoring. Monitoring polegać będzie na zbieraniu danych w celu poznania dynamiki zjawisk będących przedmiotem programu. Od zebranych danych, dotyczących poszczególnych elementów diagnozy środowiskowej, zależeć będzie czy wyznaczone w programie cele są wystarczające i w jakiej kolejności będą realizowane. Monitoring diagnozy środowiskowej pozwoli również określić, które z opracowanych kierunków działań powinny być realizowane i w jakim czasie. Okaże się również,

które z projektów wyznaczonych w poszczególnych kierunkach działań, powinny być uruchamiane. System monitoringu zapewni również wskazanie zadań, których finansowanie winno być zabezpieczone w budżecie miasta na dany rok. Monitoring poszczególnych zadań prowadzony będzie przez cały czas obowiązywania programu. Narzędziem monitoringu będą między innymi raporty okresowe, roczne i końcowe.

W ewaluacji i w monitoringu wezmą udział wszystkie podmioty zaangażowane w jego realizację i system ten będzie funkcjonował w oparciu o zebrane informacje wynikające z realizacji zadań wchodzących w zakres programu.

Monitoring i ewaluację (ocenę efektywności) programu planuje się wdrożyć w chwili rozpoczęcia jej stosowania (realizowane projekty, zadania, działania nie zawsze prowadzić będą do dających się zaobserwować zmian). Najlepszym kryterium monitoringu i ewaluacji programu będą zmiany w zmniejszeniu eskalacji problemu lub całkowitym jego wyeliminowaniu oraz w zachowaniu beneficjenta.

Monitoring i ewaluację Programu prowadzić będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lędzinach w oparciu o dane instytucji i organizacji, które będą realizować zadania zgodne z wytyczonymi kierunkami programu.

Celowość monitoringu i ewaluacji polegać będzie na wyselekcjonowaniu projektów, zadań i działań najbardziej efektywnych tzn. takich, które najlepiej odpowiadają na potrzeby dzieci, rodzin i na potrzeby lokalne, a których rozwiązania są trwałe i nadają się do powielania.

W konsekwencji jednostki samorządu terytorialnego po dokonanej ocenie będą mogły wziąć udział w Konkursie na Najlepszy Program Budowania Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, którego celem jest promowanie dobrych rozwiązań w zakresie budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, upowszechnianie wiedzy z zakresu wspierania dzieci i rodzin oraz rozwijanie umiejętności z zakresu opracowania i realizacji lokalnych programów.

Reasumując, dobrze przeprowadzony monitoring i ewaluacja Programu pozwoli zrozumieć, zweryfikować i zwiększyć oddziaływania realizowanych projektów, zaś liderom różnych instytucji, organizacji czy grup społecznych ułatwić będzie to podejmowanie decyzji bardziej efektywnych i tańszych w sensie lepszego wykorzystania posiadanych zasobów, w tym środków finansowych. Pomóc powinny również w zidentyfikowaniu mocnych i słabych stron oraz zauważaniu dzieci i rodzin, z którymi i dla których podejmuje się działania.

Z perspektywy czasu pozwoli również spojrzeć na efekty i jakość interdyscyplinarnej pracy, budowanie relacji pomiędzy instytucjami, organizacjami, czy innymi podmiotami, dając jednocześnie możliwość przeprowadzenia porównań pomiędzy poszczególnymi projektami i działaniami różnych instytucji.

PODSUMOWANIE

Najważniejszymi zadaniami wynikającymi z niniejszego Programu jest kontynuowanie reformy nowego jakościowo systemu pomocy dziecku i rodzinie, a w szczególności:

- tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych,
- rozwijanie poradnictwa rodzinnego,
- rozwijanie usług opiekuńczych dla rodzin niewydolnych wychowawczo,
- wspieranie rodzin dysfunkcyjnych (przed i po umieszczeniu dzieci poza domem),
- systematycznie monitorowanie losów dziecka umieszczonego poza domem,
- angażowanie pracowników ochrony zdrowia w sprawy zaniedbanych dzieci,
- tworzenie środowiskowych ognisk przedszkolnych dla dzieci zaniedbywanych w środowiskach w celu wyrównania braków rozwojowych.

Aby system pomocy dziecku i rodzinie działał sprawnie, ważne jest zdefiniowanie obszaru pomocy dziecku i rodzinie nie w kategoriach jedynie kosztów, ale dalekosiężnych i opłacanych dla środowiska lokalnego inwestycji społecznych. Inwestycji nastawionych głównie na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich, a w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin.

W lokalnym systemie działań w obszarze profilaktyki i rozwijania problemów społecznych należy brać pod uwagę udział również innych podmiotów i instytucji. Powodzenie w realizacji programu zależy bowiem od ścisłej współpracy i zaangażowania poszczególnych podmiotów. Jedynie współpraca i sprawny przepływ informacji między nimi mogą zapobiegać pogłębieniu się różnego rodzaju patologii w środowisku rodzinnym oraz stanowić solidarną podstawę dla kompleksowej i skutecznej pomocy świadczonej na rzecz dzieci i rodzin.

Funkcjonowanie programu opierać się będzie na zasadzie: aktywnego udziału mieszkańców, autonomiczności podmiotów, interdyscyplinarności działań, współpracy i partnerstwie, współodpowiedzialności podmiotów realizujący program, ciągłości działań oraz pierwszeństwu profilaktyki przed interwencją.

Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznaczanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.

W oparciu o niniejszy Program tworzone będą projekty służące realizacji poszczególnych priorytetów bądź w nich zawartych działań.

Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Dokumenty programowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej, Warszawa 2004;
- Narodowy Plan Rozwoju na Lata 2007 – 2013.
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Warszawa 2004;
- Narodowy Plan działań na Rzecz Dzieci na lata 2004 – 2012;
- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013, Warszawa 2005;
- Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003 – 20012;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Warszawa 2006;
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości Wśród Dzieci i Młodzieży. Warszawa 2006;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020;
- Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Łędziny 2006;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok; Łędziny 2008;
- Program Przeciwdziałania narkomanii na 2008 rok; Łędziny 2008;

Pozostałe opracowania:

1. Pomoc Społeczna w Łędzinach w 2001 roku w świetle danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Łędziny 2002;
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Historia i statystyka, Łędziny 2002;
3. Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach za 2008rok;
4. Dane pozyskane i opracowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łędzinach;

SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W MIEŚCIE ŁĘDZINY

jest dokumentem przygotowanym pod kierownictwem **Aleksandry Skwary – Zięciak**
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach

przez pracowników Działu Interwencji Socjalnej i Profilaktyki w składzie:

- **Izabela Golus** - kierownik Działu - Główny Specjalista Pracy Socjalnej
 - **Agnieszka Michnol** – pracownik socjalny
 - **Aneta Koltun** – starszy specjalista pracy z rodziną - wychowawca
 - **Anna Smutkiewicz - Ciałoń** – starszy specjalista pracy socjalnej
- oraz
- **Agata Kukier** – kierownik Działu Świadczeń Społecznych
- *opracowanie merytoryczne*

 - **Tomasz Chrupała** - Starszy Referent ds Obsługi Sieci Komputerowej i Zamówień Publicznych - *opracowanie graficzne*